

Omgangsprotocol



DE LOOPPLANK
Christelijke Basisschool, Hoofdweg 170, Blijham, tel: 0597-562876
www.cbs-loopplank.picto.nl cbs-deloopplank@picto.nl

INLEIDING

Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Kinderen moeten leren om goed met elkaar om te gaan. Wij willen niet dat er op school gepest wordt. Directie, leerkrachten, ouders en leerlingen zullen er gezamenlijk alles aan moeten doen om pestgedrag te voorkomen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen dit leren en kunnen zowel kinderen als volwassenen er zorg voor dragen dat de omgang met elkaar positief blijft. Als er zich ongewenste situaties voordoen, kunnen zij elkaar aanspreken op basis van deze regels. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen wij alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Graag benaderen wij de kinderen op positieve wijze. Daarom hebben wij er ook voor gekozen om dit protocol geen 'pestprotocol' te noemen, maar omgangsprotocol.

Dit omgangsprotocol wordt beschikbaar gesteld aan alle ouders en in samenvatting opgenomen in de schoolgids en op de website.

In dit protocol worden de volgende zaken behandeld:

- Uitgangspunten beleid t.a.v. pestgedrag
- Wat is plagen en wat is pesten?
- Schoolbeleid bij pestgedrag
- Wat doen de leerkrachten bij pesten
- Adviezen aan ouders
- Samenvatting

Toegevoegd zijn de bijlagen:

- "Houd op is stop"-methode
- Algemene omgangsregels
- "No-Blame"-methode
- Formulier omgangsprotocol

UITGANGSPUNTEN

Door op een goede manier de omgangsregels (zie bijlage) te definiëren, uit te dragen en actief na te leven op de school, en hierop toe te zien, kunnen we zo veel als mogelijk voorkomen, dat op onze school ongewenst gedrag c.q. pestgedrag voorkomt, of in ieder geval startend pestgedrag in de kiem smoren.

Dat doen we op basis van een aantal uitgangspunten:

- De omgang met elkaar vraagt constante aandacht.
- Wij proberen de kinderen vanuit positieve benadering en positief gerichte regels zo veel mogelijk uit te nodigen tot goede omgang.
- Ongewenst gedrag wordt direct aangepakt.

De meest negatieve vorm van omgang met elkaar is pesten. Pesten is een probleem voor alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en ouders. Om pestgedrag te voorkomen hebben we hiervoor in het protocol uitgebreid aandacht. Ten aanzien van pestgedrag gelden de volgende uitgangspunten:

- De school probeert pestgedrag te voorkomen. Het onderwerp pesten wordt met de kinderen bespreekbaar gemaakt.
- Als pesten zich voordoet, kunnen leerkrachten (eventueel i.s.m. ouders) dat signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten voorkomt, beschikt de school over een directe aanpak. Deze wordt verder in dit protocol toegelicht.
- Wanneer de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan wordt de vertrouwenspersoon of een externe, ondersteunende instantie ingeschakeld.
- Op De Loopplank is een vertrouwenspersoon aangesteld. Onze Intern Begeleider Marijke van der Wal vervult deze functie voor onze school.

WAT IS PLAGEN EN WAT IS PESTEN?

Er bestaat verschil tussen plagen en pesten. Kinderen hebben al snel het idee dat ze gepest worden, terwijl er ook sprake van plagen zou kunnen zijn. Pesten kent echter duidelijk andere kenmerken dan plagen. Een overzicht van de kenmerken van plagen en pesten en de gevolgen van dit gedrag vormt een basis voor het signaleren van pestgedrag.

WANNEER IS ER SPRAKE VAN PLAGEN?	WANNEER IS ER SPRAKE VAN PESTEN?
<ul style="list-style-type: none">- Plagen is onschuldig en gebeurt spontaan- Het is van korte duur of tijdelijk- Het gebeurt niet in groepsverband- Het gedrag gebeurt op basis van gelijkheid- De geplaagde is geen vast doelwit	<ul style="list-style-type: none">- Bij pesten wil men bewust iemand kwetsen of kleineren- Het gedrag gebeurt langdurig, herhaaldelijk en systematisch- Het gebeurt vaak in groepsverband- Het gedrag gebeurt op basis van machtsongelijkheid- Er is sprake van een vaste structuur: dader(s) en slachtoffer(s) zijn meestal dezelfde perso(n)en

Signalen van pesten kunnen o.a. zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen.
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot.
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven.
- Beledigen.
- Opmerkingen maken over de kleding.
- Isoleren en negeren.
- Buiten school opwachten en intimideren.
- Op weg naar huis achterna rijden.
- Bezittingen afpakken.
- Schelden of schreeuwen.
- Pesten via sociale media

Signalen van een kind dat wordt gepest kunnen o.a. zijn:

- Bang zijn om naar of van school te gaan.
- Niet naar school willen gaan en voortdurend smoesjes verzinnen.
- Smeken om naar school gebracht te worden.
- Elke dag een andere route naar school kiezen.
- Slechter presteren dan normaal.
- Met kapotte spullen of kleren thuis komen.
- Teruggetrokken gedrag vertonen.
- Agressief worden naar andere kinderen toe.
- Niet willen eten.
- Buikpijn of hoofdpijn hebben.
- Zichzelf in slaap huilen.
- Nachtmerries hebben.
- Het hebben van schrammen, blauwe plekken.
- Geld vragen (om de pester af te lossen).
- Weigeren om te zeggen wat er aan de hand is.
- Niet kloppende verklaringen geven voor het bovenstaande.

OP WELKE WIJZE WERKT DE SCHOOL AAN HET VOORKOMEN VAN PESTGEDRAG?

Ter voorkoming van pestgedrag neemt onze school de volgende maatregelen c.q. hanteert de volgende werkwijze:

1. De wijze van omgang met elkaar komt aan bod door middel van lessen sociaal-emotionele vorming. Wij maken gebruik van de Soemo-kaarten. Iedere week wordt er een kaart behandeld. Daarnaast hebben we onze godsdienstmethode "Kind op Maandag" waarbij we uitgebreid ingaan op de normen en waarden van onze samenleving.
2. In kringgesprekken wordt gericht aandacht besteed aan de omgang met elkaar. Het bevorderen van wederzijds respect en waardering van de leerlingen onderling is daarbij uitgangspunt.
3. In alle groepen worden aan het begin van het schooljaar groepsregels afgesproken; de afspraken worden met de leerlingen besproken, in hun eigen woorden vastgelegd en door hen ondertekend. Tevens worden in alle groepen aan het begin van het schooljaar de schoolregels besproken. Aan het begin van het jaar maken we ook gebruik van de methode "Gouden weken". Juist de start van het schooljaar is een goed moment om uitgebreid stil te staan bij de omgangsvormen.
4. Indien de leerkracht daartoe aanleiding ziet, besteedt hij/zij tijdens een groeps gesprek expliciet aandacht aan het niet-wenselijke gedrag.
5. Bij het binnenkomen van de leerlingen aan het begin van de ochtend of middag zijn de leerkrachten bij/in hun klas aanwezig om de kinderen te ontvangen. De leerkrachten lopen tijdens de pauzes op het schoolplein. Tevens begeleiden zij de kinderen van hun klas aan het einde van de morgen of middag naar buiten. Op die manier willen we de sociale omgang tussen de kinderen op een positieve manier aansturen.
6. De leerkrachten spreken met elkaar c.q. informeren elkaar over het gedrag van de leerlingen.
7. Directie, (niet-) onderwijzend personeel en de ouders onderschrijven de afspraken die vastliggen in het omgangsprotocol.
8. Het omgangsprotocol wordt jaarlijks geëvalueerd a.d.h.v. de aanpak die gehanteerd wordt.
9. We hanteren de aanpak van de "Houd op is stop"-methode. (Bijlage 1)
10. Indien er een structureel pestprobleem is, gebruiken wij de methode "No Blame". (Bijlage 2)
11. Per jaar wordt minimaal één keer de sociaal-emotionele signaleringslijst van de methode ZIEN! ingevuld. Op basis van de resultaten wordt er eventueel een handlingsplan opgesteld, indien het de gehele groep betreft wordt dat een groepshandlingsplan. De leerlingen in groep 7/8 vullen ook zelf één keer per jaar een vragenlijst van ZIEN! en een leerlingen-enquête in. De uitkomsten van de vragenlijsten worden gebruikt om onderwerpen aan de orde te stellen in de klas.

WAT IS HET SCHOOLBELEID BIJ PESTGEDRAG?

Leerkrachten en ouders zijn alert op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en zullen actief stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Wij hanteren in betreffende gevallen de volgende aanpak.

1. Wanneer de groep iets opvangt, meldt ze dat bij de leerkracht. Dit is geen klikken. Ze helpen bij het voorkomen van het pesten. De groep is gezamenlijk verantwoordelijk. De kinderen wordt geleerd te vragen of de pester stopt en steunen het gepeste kind. De meelopers in de groep worden op hun gedrag aangesproken. Eventuele incidenten worden aan de leerkrachten van de betrokken kinderen gemeld.
2. Het kind gaat naar de leerkracht of de leerkracht zoekt het kind op. De leerkracht bespreekt met het kind wat het zelf kan en wil. De leerkracht neemt gepaste maatregelen, indien nodig naar de groep of de ouders.
3. De leerkracht heeft ook een gesprek met de pester(s). De leerkracht geeft aan dat het gedrag niet geaccepteerd wordt. Hij probeert samen met de pester(s) te verklaren waar het gedrag vandaan komt. Er worden afspraken gemaakt om het gedrag te veranderen. Deze afspraken worden ondertekend. Hiervan wordt een beknopt verslag gemaakt wat in het leerling-dossier in de zorgmap opgenomen wordt.
4. Gedurende 2 weken is er op een vast tijdstip een gesprek. Hierin wordt besproken of de afspraken nagekomen worden. Ook hiervan wordt een beknopt verslag gemaakt.
5. Bij meerdere voorvallen binnen een periode van 6 weken worden de ouders van zowel het gepeste kind als van de pester op de hoogte gebracht van het gesprek en de gemaakte afspraken. Hiervoor gaat de leerkracht met beide ouderpartijen (apart) en het kind, wel of niet in het bijzin van het kind, aan tafel zitten. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De weergave van het gesprek wordt bekend gemaakt aan de directie door middel van een verslag met daarin de data van de gebeurtenissen, de data en inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken zoals die gemaakt zijn om het pesten aan te pakken.
6. Heeft dit gesprek ook niet het gewenste resultaat dan roept de directeur de ouders van de pester op voor een gesprek. Het kind wordt in dit gesprek betrokken. De leerkracht is bij het gesprek aanwezig. De directeur gaat uit van het opgebouwde archief van de leerkracht en vult dit archief aan met het verloop van de gebeurtenissen.
7. Na 8 weken is dit traject doorlopen en verwachten wij een positieve gedragsverandering te kunnen waarnemen.
8. Indien na deze periode niet het gewenste resultaat bereikt is, kunnen we adviseren om externe hulp in te schakelen voor bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining of schakelen wij de vertrouwenspersoon in die de ouders zal verwijzen naar externe instanties, zoals de schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.
9. Bij aanhoudend pestgedrag kan ervoor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school, of op een andere wijze te isoleren. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.
10. Indien het pestgedrag niet aanzienlijk verbetert en /of de ouders onvoldoende meewerken aan de oplossing van het probleem, kan de directeur overgaan tot bijzondere maatregelen als schorsing of verwijdering van school.
11. Vier weken na afloop van het bij punt 7 genoemde traject informeert de leerkracht en/of directeur bij alle betrokkenen hoe het de afgelopen weken is gegaan.

WAT DOEN DE LEERKRACHTEN BIJ PESTEN

Als er gesignaleerd wordt (door de gepeste leerling zelf, ouders, andere leerling of leerkracht) dat een leerling wordt gepest?

- De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.
- Bij herhaaldelijk pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest.
- Bij pestgedrag worden de ouders (van de pester en gepeste) z.s.m. op de hoogte gebracht van het pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Aandacht voor de andere kinderen van de groep:

- Vaak zijn andere kinderen op de hoogte van het pestgedrag. Als zij dit niet tegen proberen te gaan of doorgeven aan de leerkracht, nemen zij eigenlijk ook deel aan het pestgedrag. Met deze kinderen zal ook een gesprek gevoerd worden over het gedrag.
- Mogelijk zijn er meerdere kinderen die gepest worden. Door hierover te praten met de groep en zo nodig met kinderen individueel krijgt de leerkracht beeld van deze groep en kan hij/zij deze kinderen ondersteunen.

Mogelijke straffen voor de pester:

- Straffend gesprek.
- Binnen blijven tijdens pauzes voor korte tijd.
- Opstel laten maken met als onderwerp "hoe ervaart de ander jouw gedrag?"
- Kind later naar huis laten gaan.
- Boek laten lezen over het thema pesten en hier een boekpromotie over laten houden.
- Probleemoplossend gesprek (samen met de ouders).

ADVIEZEN AAN OUDERS

Adviezen aan de ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Bespreek met uw kind wat u samen kunt doen.
- Pesten kunt u het best met de leerkracht bespreken.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Stimuleer de leerling om naar de leerkracht te gaan.
- Doe niets buiten uw kind om, uw kind kan u zo vertrouwen.
- Onderneem wel actie, ook als uw kind dit niet wil.

Adviezen aan de ouders van pesters:

- Maak duidelijk dat u het gedrag van uw kind niet accepteert.
- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.

Adviezen aan de ouders van alle kinderen:

- Spreek de pester niet rechtstreeks op zijn gedrag aan.
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Houd rekening met de gevoelens van alle betrokken partijen.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Leer uw kind zijn gevoelens onder woorden te brengen.
- Praat met uw kind over school en over relaties in de klas.

OVERZICHT VAN ONGANG

De vertrouwenspersoon houdt een overzicht bij van de meldingen van pestgedrag. Dit overzicht vermeldt de volgende aspecten:

- Aard van het pestgedrag
- Groep waarin het zich voordoet
- Data en tijdpad
- Genomen maatregelen
- Resultaat

Dit overzicht wordt jaarlijks met de directie besproken en vanuit de directie wordt besloten om al dan niet op teamniveau bepaalde aspecten om te zetten in een teamactiviteit.

SAMENVATTEND

- Een effectieve manier om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.
- Het omgangsprotocol wordt aan het begin van het schooljaar in de groepen besproken en de leerlingen hebben een lijst van afspraken opgesteld waaruit **omgangsafspraken** voor de klas zijn gekozen.
- De omgangsafspraken worden door alle kinderen en de leerkracht van de groep ondertekend.
- Afhankelijk van de methode staat iedere maand een **afpraak** van het omgangsprotocol centraal. De werkwijze zal daarbij wisselend zijn.
- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen. Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals: spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- Het voorbeeld van de leerkrachten en ouders is van groot belang. Er zal minder pestgedrag zijn in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar worden uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten, ouders en leerlingen horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.
- We informeren via de nieuwsbrief de ouders over het centraal gestelde thema of onderwerp. Deze thema's willen we schoolbreed oppakken zodat in alle groepen op hetzelfde moment wordt gewerkt aan hetzelfde thema.

Bijlage 1: “Houd op is Stop-methode”

Als je wilt dat een ander stopt met “iets” dat jij niet wilt, dan zeg je: “Stop, houd op!”. Eventueel een hand voorhouden als het stopteken. De ander moet direct stoppen!

Dit houdt in tot hier en niet verder. Het is dan ook overduidelijk wanneer iemand in overtreding is, dus door een stop heen gaat.

Wanneer er na twee keer “Stop, houd op!” niet gestopt wordt, mag dit direct gemeld worden bij de leerkracht.

De leerkracht roept de betrokkenen bij zich en laat de kinderen samen een **win-winoplossing** zoeken voor “het conflict”. Er wordt bewust niet naar de oorzaak gevraagd om welles-nietes situaties te voorkomen.

Als de kinderen er niet samen uitkomen, maakt de leerkracht een afspraak om er op een later tijdstip, samen met de betrokkenen, op terug te komen.

Win-Win oplossing

Op CBS De Loopplank mogen wij allemaal verschillend zijn.

Conflicten horen erbij en geven je de mogelijkheid om je verder te ontwikkelen. Dit betekent dat wij de kinderen de kans geven om zelf hun conflicten op te lossen, waarbij de leerkracht een neutrale positie in neemt (niet veroordelend).

De oplossing van een conflict moet in redelijke mate tegemoet komen aan de wensen van de betrokkenen. Als de oplossing voor beiden goed is, spreken we van een win-winoplossing.

Bijlage 2: “No Blame”-methode

Laat leerlingen een pestprobleem oplossen!

No Blame is een methode die oplossingsgericht werkt. Het is een manier om een pestprobleem door de leerlingen zelf op te laten lossen. Het idee achter deze methode is dat je de groepsdynamiek beïnvloedt. Iedereen is een potentiële oplosser van het probleem. Zo beïnvloed je de krachten in de groep. Er worden geen schuldigen aangewezen.

De traditionele manier van omgaan met pestgedrag heeft vaak een averechts effect. De pester voelt zich verraden en gaat verhaal halen bij het slachtoffer. Het pesten gaat vervolgens ondergronds omdat het slachtoffer zwijgt en geen hulp meer durft te vragen.

Hoe werkt No Blame?

No Blame bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen de gespreksvoerder en de leerlingen. Bij ons op school is dat de directeur.

Stap 1: Gesprek met het slachtoffer.

Dit gebeurt individueel. Het gesprek gaat over de situatie, gevoelens van het kind, wie er betrokken zijn bij het pesten (wie pesten, wie kijken toe, wie helpen jou al of door welke kinderen zou je geholpen willen worden), en dat de schuldigen niet gestraft worden (zodat de gepeste niet bang hoeft te zijn voor sancties van de pester). Het achterhalen van de toedracht is niet nodig.

De directeur belooft het kind dat het pesten ophoudt en legt de No-Blame methode uit.

De directeur sluit altijd af met: “Is er nog iets dat je me nog wilt vertellen?”.

Stap 2: Gesprek met de hele klas.

De directeur geeft aan dat er een probleem is, nl. dat er op deze school en in deze klas gepest wordt. De directeur wil niet dat er op deze school gepest wordt en dat de directeur het probleem niet alleen kan oplossen. De directeur vraagt aan de kinderen of ze willen helpen en zorgt voor een rustige ontspannen sfeer. De directeur vertelt dat (naam van de leerling) zich erg ongelukkig voelt in de klas/op school. Er worden geen verwijten gemaakt. (dat suggereert dat er reeds een oordeel/veroordeling is). Het doel van het gesprek wordt uitgelegd, namelijk dat men begrijpt hoe deze situatie voelt voor de gepeste. (Ben jij wel eens ongelukkig, hoe voelt dat voor jou?)

Stap 3: De klas naar ideeën vragen.

De directeur gaat één voor één aan de kinderen vragen hoe ze het slachtoffer kunnen helpen, zodat het zich weer prettig voelt op school.

Wanneer en hoe ga je dit doen? Op korte termijn (welke) en hoe (kleine stapjes). Kinderen moeten antwoorden in ik-vorm. Ik ga....

De directeur spreekt voor elk voorstel waardering uit.

(Dan is eigenlijk het probleem al opgelost.) De directeur vertelt wanneer hij/zij weer in de klas komt praten over wat er veranderd is.

Stap 4: De verantwoordelijkheid delen.

De directeur benadrukt dat de kinderen verantwoordelijk zijn dat het slachtoffer zich weer goed gaat voelen.

Stap 5: Gesprek met een vertegenwoordiging van de groep.

Dat is een groep van 5 tot 8 personen. Deze groep moet zorgvuldig samengesteld worden en bestaat uit de hoofddader, mededaders, de “toekijkers” en vrienden van het slachtoffer (Het slachtoffer is niet bij dit gesprek aanwezig).

Ook in deze fase wordt het woord pesten/pester niet gebruikt(dat suggereert dat er reeds een oordeel/veroordeling is). De directeur vertelt dat de extra hulp van deze groep nodig is. Dat ze gekozen zijn, omdat elk van hen in staat is om extra te helpen in deze situatie. Met deze groep wordt o.a. besproken dat zij moeten opletten en ervoor zorgen dat er daadwerkelijk iets gaat veranderen voor het gepeste kind.

Stap 6: Verantwoordelijkheid op daders overdragen.

De directeur legt de verantwoordelijkheid voor de oplossing van het probleem neer bij de daders. Er wordt een afspraak gemaakt voor een vervolgesprek waarin besproken wordt wat er veranderd is.

Stap 7: Evaluatie

De directeur praat met de klas, met de vertegenwoordiging van de groep hoe het gegaan is, of het gelukt is. Heb je invloed gehad op de verandering voor de gepeste: Hoe kun je dat merken?, hoe kun je dat weten, hoe deed je dat, hoe lukte je dat.....? Indien nodig een vervolgesprek.

Daarna volgt een individueel gesprek met het gepeste kind. Zo krijgt het inzicht in de veranderingen.

Stap 8: Tussentijds vragen de leerkracht en de directeur aan het gepeste kind, en individuele kinderen hoe het gaat.

Wanneer wordt de No Blame-methode toegepast? Als er structureel geplaagd, dus gepest, wordt!

Bijlage 3: Algemene regels voor de omgang

1. Wij gaan respectvol met elkaar om, dus zonder schelden en vechten.
2. Wij houden rekening met elkaar en blijven van elkaar af.
3. Wij luisteren naar elkaar en helpen elkaar waar nodig.
4. Wij pesten niet.
5. Wij spelen en werken met elkaar en iedereen hoort erbij.
6. Als we ruzie hebben proberen we het altijd eerst uit te praten.
7. Wij praten met elkaar, niet over elkaar.
8. Als we er zelf niet uitkomen, gaan we altijd naar de juf of meester.
9. Iedereen die pesten signaleert, meldt dit bij de groepsleerkracht.
10. Wij gaan respectvol met elkaars spullen om.
11. Wij zeggen alleen positieve dingen over elkaar!

FORMULIER ONGANGSPROTOCOL

ALGEMENE ONGANGSREGELS

1. Wij gaan respectvol met elkaar om, dus zonder schelden en vechten.
2. Wij houden rekening met elkaar en blijven van elkaar af.
3. Wij luisteren naar elkaar en helpen elkaar waar nodig.
4. Wij pesten niet.
5. Wij spelen en werken met elkaar en iedereen hoort erbij.
6. Als we ruzie hebben proberen we het altijd eerst uit te praten.
7. Wij praten met elkaar, niet over elkaar.
8. Als we er zelf niet uitkomen, gaan we altijd naar de juf of meester.
9. Iedereen die pesten signaleert, meldt dit bij de groepsleerkracht.
10. Wij gaan respectvol met elkaars spullen om.
11. Wij zeggen alleen positieve dingen over elkaar!

GROEPSREGELS GROEP

1.
2.
3.
4.
5.

HANDTEKENING:.....

DATUM:.....